

מה להחליט? זאת השאלה! א' כיתה

החלטות נשמעות לנו כעניין של מבוגרים. הילדים הצעירים לכאורה לא עסוקים בקבלת החלטות באופן עצמאי. לרוב הם כפופים להחלטות של ההורים, המורים, או כל מבוגר אחר בסביבתם. אך, מבט מעמיק יותר מראה לנו שכל אחד, גם ילד קטן, עומד אל מול עשרות צמתי החלטה מידי יום. לפעמים צמתיים קטנים אלו של הכרעות, הם משמעותיים ומשפיעים לא פחות מהחלטות בנושאים שנתפסים ברומו של עולם. ההחלטה איך להגיב לחבר שפגע בי, או איך להתמודד עם משימה קשה בכיתה, הבחירה האם לומר אמת או לשקר – כל אלו ועוד הן החלטות רבות שכל ילד מתמודד איתן בתדירות גבוהה. אחת המשימות החשובות שלנו כמחנכים היא להעצים את יכולת הבחירה וההחלטה. כיוון שהחלטות נתפסות שייכות לעולם של המבוגרים, פעמים רבות הילד כלל לא מודע להיותו מחליט. ברור לו שתגובתו היא אוטומטית והיא היחידה האפשרית במצב בו הוא היה. גישה כזו מובילה לחוסר לקיחת אחריות על תוצאות ההחלטה, וחוסר יכולת ללמוד ולהשתפר בעתיד. השיעור הנוכחי עוסק בסביבון קסמים המקבל עבורנו החלטות, במחירים של התנהלות חיים כזו, וביכולת וחובת כל אחד מאיתנו להיות אדם בוחר.

אחד הבסיסים הערכיים הנצרכים, על מנת לפתח יכולת בחירה אמיתית, היא עין טובה על המציאות. ללא מבט חיובי על העולם ועל עצמנו, ואמונה אמיתית שיש לי יכולת לבחור בטוב (כלומר – וודאי שיש גם משהו טוב שאפשרי במצב הזה), יקשה עלינו מאוד להיות בוחרים. הרי תמיד נרצה לבחור באפשרות שאינה קיימת. לדוגמא – חבר מעליב אותי ולכן אני מחטיף לו מכות. האפשרויות היחידות שרואה תלמיד כזה לנגד עיניו הן או שתיקה ("מה אני סמרטוט?!") או מכות ("יוכך הוא לא יתעסק אתי יותר"). בשיחה רצינית שתבחן האם אלו הפתרונות היחידים שעמדו לבחירתו של התלמיד, ובחשיבה משותפת מה אפשר לעשות בעתיד, לרוב יאמר התלמיד "שלא יעליב אותי". כלומר – בסיטואציה הזו אין אפשרות בחירה אחרת, רק אם מישהו אחר ייקח אחריות וישנה את הסיטואציה, אוכל גם אני להגיב באופן שונה.

הרב קוק, בפירושו בסידור "עולת ראייה" על ברכת השחר "שעשה לי כל צרכי" (חלק א' עמוד ע"ד) מסביר שההודאה על הטוב נובעת מהאמונה שכל מה שאני זקוק לו, וכל מה שיש או אין לי, מתאים במדויק לצרכי. "כשהאדם מרגיש את עצמו עומד במהותו, בחייו, יודע הוא ברור, שכל מה שהוא צריך לטובתו עשה לו השם יתברך מחיה החיים, יוצרם ומכלכלם. אין הבדל כלל בין החסרונות ובין היתרונות, כולם הם צרכיו של אדם, וכל הדרוש לו באמת למגמת תכלית טובתו האמתית נעשה ונשלם בחמלת אב הרחמים. עיקר ההכרה של הודאת הטובה במילוי ספק החיים הוא, שאנו יודעים שכל צרכינו עשויים הם, מצויים במציאות, וע"פ ההטבה של המעשים והתעלות המוסר והקדושה יהיו ג"כ מצויים לנו ומוגעים לידינו באפן מספיק וקל..."

נכון. לא בחרתי את הצרכים שלי וגם לא בחרתי את המשאבים שיעמדו לרשותי. לא בחרנו משפחה, חברים לכיתה, תכונות בסיסיות, כישרונות, חולשות, התמודדויות, דילמות. אך חוסר הבחירה בנתונים לא מונע את יכולת הבחירה הנתבעת מאיתנו. כלומר, מה שנתר לי היא הבחירה מה לעשות עם מה שהקב"ה זימן לי. מבט של עין טובה על העולם, מאמין שבכל צומת יש לי אפשרות טובה ונכונה וביכולתי ליישם "ובחרת בחיים". העין הטובה תרגיל אותנו לראות את ההזדמנויות הרבות שבחינו, המותאמות במדויק למהותנו האלוקית, ולא לרצות לחיות חיים של אחרים ולהתמודד עם בחירות של אחרים. עין טובה זו עשויה בעז"ה להגביר את הרצון להיות בוחרים, לקחת אחריות על החלטות שלנו, ולא לקוות לסביבון קסמים שיפטור אותנו מהבחירה ויאפשר לנו להישאר פאסיביים ומופעלים.

[לכניסה לאתר מפתח הלב יש ללחוץ כאן](#)

נקודות ציון בלוח השנה - חנוכה

